

OPŠTINA VARVARIN

Trg Mirka Tomića 5
Varvarin 37260
Srbija

Telefon: +381 37 787 171
Fax: + 381 37 789 264

Varvarin mali grad na obali Velike Morave Opština Varvarin je opština u Rasinskom okrugu u središnjoj Srbiji. Varvarin je ekološki čista opština, funkcionalna i uređena u saobraćaju, zdravstvu i školstvu. Bogata, dobro organizovana i napredna sredina sa negovanom kulturom i tradicijom. Tradicionalno poljoprivredno-turistički kraj, sa mladim ljudima koji ostaju da žive i rade u njemu. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, opština ima 17.966 stanovnika. Središte opštine je grad Varvarin, sa 2.198 stanovnika. Ime Varvarina, naselja gradskog tipa, dolazi od istoimenog sela znatno starijeg porekla, mada je varošica jedan duži period u 18-19 veku bila poznata pod nazivom Bela Crkva. Varvarin je naročito napredovao kada su u njega došli napredni Cincari iz Stare Srbije i Grčke kojima su se pridružili sposobniji ljudi iz ovog kraja. Kao posledica njihovog truda došlo je do odvajanja varošice od sela, a posebno kada je Varvarin proglašen za varoš ukazom kralja Milana Obrenovića 29 septembra 1882. godine. O nastanku imena Varvarin ima više legendi. Po jednima zato što su Turci na tom mestu pronašli mrtvo telo Ikonije, ljube Todora od Stalaća, da su ga sekli i varili, čime su se pokazali kao varvari. Po drugima, pri opsadi Grada Stalaća, neka baba po imenu Varvara uputila je odatle Turke da paze kuda iz grada na Moravi izlaze guske, pa tim putem krenu u grad, što su oni i učinili. Po trećima, Turci su se varvarski ponašali, spalili grad i pobili sve živo što su našli. Možda i po tome što su Turci na tom mestu varili neku babu da pokaže hajduke. ~~Apogeoški~~

nalazi ukazuju da je odvajkada život tekao punim tokom. Pored iskopina na lokaciji Varvarin od pre 4000 godina i tragova iz rimskog doba i ranijih perioda, svojom reprezentativnošću ističe se varvarški korpus, bronzano raspeće iz 12. veka nađenog u Varvarinu, na tlu srednjovekovne Srbije, sa elementima vizantijskog stvaranja a rađeno u nekoj od romanskih radionoca na Zapadu. Čuva se u Narodnom muzeju u Beogradu. Na lokalitetu Bedem 2008. godine počelo je sistematsko iskopavanje ranovizantijskog utvrđenja iz 6. veka. Tom prilikom je nađena trobrodna bazilika. Tvrđava je veličine 130 sa metara. U administrativni, privredni i kulturni centar Temnića, Varvarin se razvio posle oslobođenja od Turaka, posle Prvog i Drugog srpskog ustanka. Nakon Drugog srpskog ustanka Varvarin ulazi u sastav Kneževine Srbije i administrativno je pripadao Jagodinskoj nahiji i Temnićskoj knežini sve do 1834. godine kada je Srbija podeljena na serdarstva. Zauzima površinu od 368 hektara. Broj stanovnika je dosta varirao, tako je 1866. godine imao 951 stanovnika. Po popisu iz 1948. godine imao je ukupno 1090 stanovnika, a 1991. godine taj broj se povećao na 2306 stanovnika. To je 9.7 % ukupnog stanovništva opštine. Poslednjih godina zapažena je znatna migracija seoskog stanovništva prema Varvarinu. Aktivno stanovništvo čini 44,5% ukupnog stanovništva. Dan opštine Varvarin Dan opštine Varvarin se obeležava 23. septembra, na dan 1810. godine, kada se dogodila Varvarinska bitka. U ovoj čuvenoj bici koja se odigrala u toku Prvog srpskog ustanka učestvovali su Karađorđe i ruski grof Orurk, koji su odneli važnu pobedu nad turskom vojskom koju je predvodio Huršid paša. Istorija Na području opštine Varvarin bile su formirane ljudske zajednice još u vreme starčevačke kulture. O načinu sahranjivanja najstarijih stanovnika ovih krajeva zaključujemo na osnovu nekropole koja je otkrivena u selu Obrež. O Tribalima (Srbima) kao najstarijim stanovnicima na ovim prostorima pišu i helenski istoričari Herodot i Tukidit (5. v. p. n. e.). U drugom veku Srbija je pripala Gornjoj Meziji, rimskoj provinciji. Na tragove Rimljana upućuje i naselje u selu Maskare na lokaciji Bedem, zatim temelji rimske građevine tipa villa rustica u naselju Bačina, rimski sud sa drškom ukrašen reljefom orla sa zmijom u kanxama pronađen u Bošnjanima, zatim ostave Rimskog novca u Varvarinu, oruđa, oružja, nožići, grivne, ostaci puteva ... Za vreme Rimljana Morava je bila plovna sve do

Niša, a od rimskog puta via militaris put je vodio u Italiju i Rim, od Paraćina preko Striže, Vidova, Morave kod Obreža, Varvarina, Jasike, Drenove i Medveđe. U VII v. Sloveni naseljavaju ove prostore i priznaju Vizantijsku vlast. U srednjem veku je Levač igrao važnu ulogu u životu srpske države. Kralj Milutin se nakon desetogodišnjeg ratovanja protiv Dragutina (1301-1311) na zemljištu današnjeg Orašja miri sa bratom i na mestu pomirenja podiže 1321. god. manastir. Značaj Temnića (Donji Levač) posebno je porastao kada je knez Lazar uzeo Kruševac za svoju prestonicu. Putni pravac Kruševac-Jasika-Bošnjane-Maskare-Varvarin-Katun-Obrež-Potočac-Jovac-Jagodina dobio je na značaju kada je despot Stevan sa sedištem prešao u Beograd. Putopisac Bertrandon de la Brokijer, vraćajući se 1433. god. sa putovanja po istoku, idući od Kruševca, prešao je na levu obalu, Zapadne Morave i zapisao da je naišao na veoma lep i dobro naseljen kraj. U legendama se Temnić najčešće vezuje za kneza Lazara. O tome pored ostalog felik Kanic piše: "Brežuljkasto zemljište na drugoj strani Kaleničke reke zove se Temnić, a svoje ime dobilo je prema predanju, tako što je knez Lazar, obilazeći svoje rudnike na visovima Juhora, video taj predeo obavijen gustom maglom i uzviknuo: - Ala je tamnić"...Ime Varvarin pominje se prvi put u XV v. Godine 1473. za vreme Đurađa Brankovića, vojskovođa mađarskog kralja Stigmunda, Jovan Marsoni, dopreo je do Stalaća i Kruševca, razbio tursku vojsku, zapalio Kruševac i tursku flotilu kod Stalaća i povukao se na prostore oko Varvarina. Naziv Varvarin pojavljuje se u Kočinoj krajini sa zapisima sa kraja XVIII veka. Selo Vervarin nastalo je sastavcima Zapadne i Južne Morave i pominje se u XVIII v. kao Bela Crkva sa 8 domova. Oto Ferdinand Dubislav plemeniti Pirh u svom delu "Putovanje po Srbiji godine 1829.", opisuje mesto pored reke Morave sa imenom Varvarin, u kome su kuće pokrivene ćeremidom. Godine 1824. podignuta je crkva, koju pominje Joakim Vujić kao Bela Crkva. Početkom XIX v. u vreme Karađorđa, kneževina Srbija je bila podeljena u nahije. Varvarin i naselja oko Varvarina pripadali su Jagodinskoj nahiji, koja je bila podeljena na Gornji i Donji Levač. U to vreme 1810. god., na varvarinskom polju kod mesta "sastavci" odigrala se čuvena bitka između Karađorđa i ruske vojske sa jedne strane i turske vojske koju je Kuršid paša pokrenuo sa juga i pošao na Srbiju. Srpsku vojsku je predvodio Stanoje Glavaš, a rusku vojsku grof Orurk. Pobedila je srpska vojska. Konačno

oslobođenje nastupilo je posle II srpskog ustanka. Pod knez Milošem ovi krajevi-
okrug Temnić, obuhvatao je sva sela Pomoravlja, Levač, teritoriju do
Kragujevca. Kasnije je okrug Temnić podeljen na srezove Belički, Temnički i levački
sa centrima u Jagodini za Belički srez, Varvarin za Temnički i Rekovac za Levački
srez. Napredak čitave oblasti nastaje od vremena kada Varvarin postaje sresko
mesto. Temnički srez je imao 43 naselja i 22506 stanovnika. Jedna crkva opsluživala
je 3751 stanovnika, a jedna škola dolazila je na 2250 žitelja. U to vreme Temnički
srez je imao 10 škola i 6 crkava. Naselja su se intenzivno razvijala posle oslobađanja
ovih krajeva od Turaka. Migracijom je stanovništvo iz južnih krajeva zemlje koja je
bila pod Turcima, krčeći šume naseljavala ove oblasti. Stanovništvo se isključivo
bavilo poljoprivredom i stočarstvom. Zanati su se upražnjavali samo u domenu
kućnih potreba. Sa razvojem naselja razvijale su se i druge potrebe, tako da su
pored važnijih drumova (prema Jagodini i Kragujevcu) otvarane mehane sa štalama
za konje, razne trgovine u kojima su se prodavale osnovne namirnice. Varvarin je
kao centar sreza dobio mnoge ustanove kao: sresku upravu, sud, nižu gimnaziju (4
razreda), poštu i dr. Karakteristika naselja u oblasti Temnić je da su ona često
raseljavana i novo formirana. Ova pomeranja vršena su iz više razloga. Velike
poplave reka Velike i Zapadne Morave uticale su na preseljenja naselja na sigurnije
prostore, ujedno Morave su često menjale svoj tok. Sva naselja u oblasti Temnić bila
su na levoj obali reka, koje su činile istočnu granicu. Godine 1886. prilikom velike
poplave, vode Velike Morave probile su novo korito i tom prilikom uništile staro selo
Katun. Veći deo stanovnika sagradio je svoje domove na levoj obali reke, a mnogo
manji broj ostao je u okviru starog sela. 1905. god. Staro selo sada na desnoj obali
reke dobilo je naziv Donji Katun, a novoformirano selo na levoj obali Gornji
Katun. Ostala sela Bošnjane, Obrež kao i selo Varvarin pomerena su takođe zbog
velikih poplava Morave. U planinskom delu su pomerena mnoga naselja, ili su se
formirala kao nova i to: Izbenica, Suvaja, Mala Kruševica, Srednji i Gornji Krčin i
Marenovo. U prvom svetskom ratu područje Temnića posle povlačenja srpske vojske
okupirali su austrougarske i bugarske trupe. Privredni razvoj u međuratnom periodu
ovog područja tekao je vrlo sporo. Stanovništvo se i dalje bavilo zemljoradnjom i
stočarstvom na malim posedima. Posleratni razvoj, posle Drugog svetskog rata,

opštine Varvarin karakteriše demografski i privredni rast, što predstavlja rezultat spontanih pojedinačnih aktivnosti, naročito aktivnosti stanovništva da se otrgne od zaostalosti. U Varvarinu je izvršena koncentracija stanovništva, privrede i društvene delatnosti. Prirodne lepote

Najvažnije prirodne lepote u opštini Varvarin su: planina Juhor, izletišta Dobra voda i Đurđevo brdo, Gledičke planine, Velika Morava, Kalenićka reka, lovište Juhor, lovište Zelenik, Izbenička reka, reka Suvaja. Kulturno-istorijski spomenici

Od spomenika kulture od značaja su: Kneževa vodenica, Crkva Sv. Bogorodice, zadužbina Miloša Obrenovića, sa grobnicom kneza Milete Radojkovića, spomenik Jovi Kursuli, srednjovekovni nadgrobni spomenici u Bačini, ostaci srednjovekovnog utvrđenja na obroncima Juhora iznad Pajkovca, nekropola kod mesta Maskare, groblja sa nadgrobnim spomenicima u Zalogovcu, Orašju i na Selištu. Jedno vreme je u Varvarinu bilo sedište Fakulteta umetnosti izmeštenog iz Prištine zbog ratnih događanja 1999. godine. Arheološki lokaliteti

U opštini Varvarin se nalaze brojni arheološki lokaliteti, a najvažniji su: nekropola u mestu Đerđelin, praistorijsko naselje i nekropola u mestu Selište, nekropola u mestu Gornji Katun, ostaci rimskog utvrđenja u mestu Selište i ostaci rimskog utvrđenja u mestu Maskare. Crkve

Najvažnije crkve u opštini Varvarin su: Crkva u Orašju Crkva Uspenja Sv. Bogorodice u Varvarinu Crkva Sv. Jovana u Orašju Crkva Sv. Nikole u Bačini Crkva Sv. Petke u Pajkovcu Crkva Sv. Ilije u Obrežu Crkva Sv. Bogorodice u Karanovcu, zadužbina Miloša Obrenovića, sa grobnicom kneza Milete Radojkovića Crkva u Parcanu Kapela u Videnovcu kod Izbenice Vašari

Varvarin je oduvek bio poznat po svojim vašarima, koji se održavaju nekoliko puta godišnje. Najvažniji vašari su: Petrovdanski vašar (12. jul) Veliko gospojinski vašar (28. avgust) Mitrovdanski vašar (8. novembar)

Manifestacije Najvažnije manifestacije u opštini Varvarin su: Temnički natpis, Međuokružna smotra folklornih ansambala Rasinskog, Raškog, Moravičkog, Pomoravskog, Šumadijskog i Nišavskog okruga - Orašje (prva subota u junu), Susreti sela opštine Varvarin (mart-jun), "Na izvoru kraj kisele vode" - Orašje (prva subota u februaru), Sabor Preobraženja Gospodnjeg pod nazivom "Povedi kolo delijo" u Bačini (19. septembar), "Moravske večeri" - Varvarin (27. i 28. avgust), književni susret "Topličin šešir", naučni skup "Dani Dragića Joksimovića" - Bačina (17. jul), Etno festival u Varvarinu (22. septembar),

Toljevačka kupusijada – Toljevac (septembar), Zlatna lisica Zelenika – Pajkovac (februar), Džemijada – Obrež (jun), Dani berbe grožđa – Bačina (oktobar), Dani obrednog hleba – Varvarin (decembar), Zlatna lisica Zelenika (februar), Veliki novogodišnji turnir u malom fudbalu – futsalu – “Petoparac” - Varvarin (decembar), Memorijalni turnir "Dragan Tomašević" – Varvarin (januar), Turnir u malom fudbalu pod nazivom “Obreško sportsko leto” - Obrež (avgust), Memorijalni šahovski turnir "Dušan Kostić – Koča” – Varvarin i Božićni šahovski turnir.

[Poseti web sajt](#)

[Pošalji e-mail](#)

[Pošalji prijatelju](#)